



เรื่องเด่น

การเมือง

รอบโลก

การเงิน-หุ้น

เศรษฐกิจ-ธุรกิจ

ไลฟ์สไตล์

การเมือง > ข่าวการเมือง

"อิทธิพล"คาดปรับกรม.ไม่เกินเดือนมี.ค.นี้

วันที่ 02 มี.ค. 2564 เวลา 15:00 น.



รองหัวหน้าพลังประชาชน เชื่อปรับครม.ไม่เกินเดือนมี.ค.นี้ บอกคนแทนที่ตำแหน่งเป็นคนใน พปช.

นายอิทธิพล คุณปลื้ม รมว.วัฒนธรรม ในฐานะรองหัวหน้าพรรคพลังประชาชน (พปช.) กล่าวภายหลังประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรี (ครม.) ถึงการปรับครม.ว่า นายกาขอให้รัฐมนตรีทุกคนตั้งใจทำงานปกติ ไม่ต้องกังวล ท่านจะจัดการเอง โดยไม่ได้พูดถึงรายละเอียดในการปรับ ครม. เพราะได้หารือกับหัวหน้าพรรคร่วมรัฐบาลไปตั้งแต่วันที่ 1 มี.ค.ไปแล้ว และนายกา也给กำลังใจครม. ว่ามีวาระสำคัญที่จะต้องสร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชน ทั้งเรื่องของการกระจายวัคซีน ให้ทั่วถึงไปอย่างรวดเร็ว รวมถึงให้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานในการสื่อสารกับประชาชนเหมือนที่นายกาทำพอดแคสต์ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจการทำงานของแต่ละกระทรวง

เมื่อถามว่านายกา ได้พูดใน ครม.หรือไม่ว่าจะปรับ ครม. เมื่อไหร่และจะปรับใหญ่หรือไม่ นายอิทธิพล กล่าวว่า นายกา ไม่ได้พูดแต่คิดว่า แต่คิดว่าจากคำให้สัมภาษณ์ของ นายกา เมื่อวันที่ 1 มี.ค.ก็ไม่น่าจะเกิน 1 เดือน เพราะแต่ละตำแหน่งต้องมีคนทำงาน

- มติกกต.ส่งศาลรัฐธรรมนูญชี้ขาด5อดีตแกนนำกปปส.พ้นจากส.ส.หรือไม่
- "อนุทิน"เผยเคลียร์ปรับครม.กับนายกาแล้ว บอกสลับเก้าอี้รมต.เป็น"ออฟชั่น"

เมื่อถามถึงการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชนในวันที่ 2 มี.ค. นายอิทธิพลว่า วาระพิจารณาวันนี้ไม่ได้เจาะจงไปที่การสรรหาบุคคลที่จะเสนอมาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี 2 คนที่หลุดจากตำแหน่ง แต่จะเป็นการประชุมเพื่อรับทราบสถานการณ์หลังจากศาลอาญามีคำตัดสินคดี กปปส. จนมีผลให้รัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่ง

เมื่อถามว่า คนที่จะมาแทนตำแหน่งที่ว่าจะเป็นคนในพรรคหรือไม่ นายอิทธิพล ตอบว่า คนในพรรคแน่นอน แต่คงไม่ได้ระบุถึงตัวบุคคลว่าต้องเป็นส.ส.หรือไม่ แต่จะเป็นเรื่องของหลักการ เมื่อ 2 รัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งไปจะทำอย่างไร เพราะแนวทางทางการเมือง ทั้ง 2 คน ก็ดูแลในพื้นที่กรุงเทพฯ ก็ต้องรับฟังความเห็นของกรรมการบริหารพรรค และ ส.ส.ในพื้นที่ กทม.ด้วย

เปิดตัวที่ออกแบบ'ผ้าบาติก'ในมุมมองใหม่ใส่ได้จริง



ผลงานดีไซน์ของธีระ ฉันทสวัสดิ์



ผลงานออกแบบของเอก ทองประเสริฐ



ชุดดีไซน์จากผ้าบาติก สวมใส่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว



ผู้ชายก็ใส่ได้ด้วยลวดลายและ ผู้หญิงใส่สวย นำเทรนด์สีสันไม่ซ้ำใคร

พ้าบาติก หรือผ้าปาเต๊ะ มาจากภูมิปัญญาที่มีชื่อเสียงของภาคใต้ โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี สงขลา นราธิวาส เป็นแหล่งผลิตผ้าบาติกแหล่งใหญ่ ด้วยกรรมวิธีการทำที่เรียกว่า “แฮนด์เมด” เริ่มจากการพิมพ์เทียนและย้อมผ้าออกมาเป็นผลงานสีสันสดใส ลวดลายก็เก๋ กุ้ง หอย ปูปลา ซึ่งสะท้อนวิถีชีวิตของ “คนเล” ที่อาศัยริมทะเล ทำอาชีพประมง ช่วยสร้างบรรยากาศการเดินทางทะเลได้อย่างดี

แต่ด้วยเทรนด์แฟชั่นมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าของผู้คน ทำให้ชาวบ้านที่ทำผ้าบาติกต้องปรับตัว มีการนำออกแบบหรือดีไซน์เนอร์เข้ามาช่วยพัฒนาลวดลายบนผ้าบาติกให้ร่วมสมัยมากขึ้น และมีหน่วยงานรัฐอย่างสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย (สศร.) กระทรวงวัฒนธรรม ได้ออกมาช่วยอีกแรง โดยจัดทำโครงการผ้าไทยร่วมสมัยพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) และ 4 อำเภอของสงขลา (จะนะ, เทพา, นาทวี และสะบ้าย้อย) จนมีการพัฒนาผ้าบาติก และมีผลงานผ้าบาติกต่อเนื่องถึงปัจจุบันกว่า 200 ผลงาน ทั้งในส่วนของเสื้อผ้า เครื่องประดับ รองเท้า หรือเฟอร์นิเจอร์ต่างๆ

เท่านั้นไม่พอ วัยยังได้ร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดชายแดนใต้ และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) จัดโครงการประกวดออกแบบเครื่องแต่งกาย “ผ้าไทยร่วมสมัยชายแดนใต้” (Contemporary Southern

Batik) ภายใต้แนวคิด Batik City เปิดตัวให้กับนิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสในการนำผ้าไทยมาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย สามารถส่งผลงานได้ตั้งแต่วันที่ 22 มีนาคม 2564 ที่ www.ocsc.go.th

นายปรเมศวร์ งามพิเชษฐ์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีฯ. กล่าวว่า จากความสำเร็จของโครงการผ้าไทยร่วมสมัยชายแดนใต้ที่จัดมาอย่างต่อเนื่อง ที่มียอดความสำเร็จและมีฝีมือศิลปินวัฒนธรรมชุมชนในการสร้างสรรค์ผ้าบาติกซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่



เฟอร์นิเจอร์ทำจากผ้าบาติก สวยเก๋ไม่เหมือนใคร

ด้วยการนำดีไซน์เนอร์แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนในการพัฒนาลวดลายผ้า และการนำนักออกแบบผลิตภัณฑ์ไปร่วมพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้า โดยสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบและจัด Workshop ให้คนในพื้นที่ได้ลงมือผลิตชิ้นงานเองมาอย่างต่อเนื่อง

“การประกวดครั้งนี้เป็นการนำทุนทางวัฒนธรรมมาต่อยอดให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ ให้ภูมิปัญญายังคงดำรงอยู่ ในป็นนี้จึงอยากที่จะขยายเวทีไปถึงนิสิตนักศึกษาที่เป็นคนรุ่นใหม่ในการนำเสนอไอเดียการดีไซน์ผ้าบาติก เพื่อตอบโจทย์การ

สวมใส่สำหรับคนหนุ่มสาวมากยิ่งขึ้น โดยมีแฟชั่นดีไซน์เนอร์ที่ลงไปพัฒนาลายผ้าร่วมกับชุมชน จะเป็นที่ปรึกษาและคณะกรรมการตัดสิน อาทิ ศิริชัย ทหรานนท์, ธีระ ฉันทสวัสดิ์, เอก ทองประเสริฐ, ธีรณุกฤษฎ์ ก็ทรงบริบูรณ์กุล และบัญชา ชุดวง ก่อนที่ผลงานทั้งหมดจะได้รับการนำไปจัดแสดงนิทรรศการเพื่อเผยแพร่สู่สาธารณชนต่อไป” ปรเมศวร์กล่าว

ด้านดีไซน์เนอร์ ธีระ ฉันทสวัสดิ์ เจ้าของแบรนด์ T-ra บอกว่า จากการลงไปทำงานกับชาวบ้าน ถือว่าต้องใช้การเรียนรู้ทั้งตัวเราและชาวบ้าน ซึ่งการเข้าไปบอกให้เขาเปลี่ยนแปลงอาจจะยาก ดังนั้นจะต้องให้เขาได้ลองทำ โดยตนก็ได้เพิ่มเทคนิคการมัดผ้าและย้อมสีลงไป มีการบอกเทรนด์สีที่กำลังนิยม ซึ่งก็ได้สีสันที่กลมกล่อมมากยิ่งขึ้น และทำให้นายขายดีมากยิ่งขึ้น โดยที่วิธีการทำดั้งเดิมก็ยังคงอยู่ทั้งการเขียนสีหรือพิมพ์เทียน เพียงแต่เราเข้าไปเสริมหรือพัฒนาในส่วนของลวดลาย หรือสีให้ตอบโจทย์ยุคใหม่และใส่ได้จริง

“ในส่วนของการประกวดออกแบบผ้าบาติกจริงๆ นั้นไม่ได้ยาก แต่อยู่ที่ว่าเราจะแปรความสวยงามของผ้าให้ออกมาเป็นเสื้อผ้าได้อย่างไร เราต้องเน้นการใส่ใช้งานได้จริง ไม่ใช่การออกแบบสวยแต่ไม่สามารถใส่ได้จริง ส่วนสีสันที่ดูฉูดฉาดก็ต้องลงตัวด้วยเช่นกัน และคณะกรรมการทุกคนก็จะดูดีเทลทั้งการตัดเย็บ ปัก ทอ ความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอมุมมองใหม่ๆ หรือการนำผ้าอื่นๆ มาผสมผสาน ก็ขอให้ผ้าบาติกยังคงเอกลักษณ์ไว้” เจ้าของแบรนด์ T-ra กล่าว

เอก ทองประเสริฐ เจ้าของแบรนด์ Ek



ปรเมศวร์ งามพิเชษฐ์

Thongprasert เสริมว่า ผ้าบาติกของทางภาคใต้นั้น แม้อาจจะไม่เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายเมื่อเทียบกับผ้าไหมจากภาคอีสาน แต่อย่างไรก็ดี ผ้าบาติกนั้นมีศักยภาพที่น่าจับตาในการพัฒนาเข้าสู่ตลาด ด้วยราคาและคุณลักษณะที่ร่วมสมัย และการดูแลที่ง่าย สอดคล้องกับวิถีชีวิตในปัจจุบัน เพราะในส่วนของตนที่ได้ลงไปทำงานร่วมกับชาวบ้าน ที่เน้นการใช้บล็อกซึ่งเป็นเทคนิคป่าเต็งที่สืบทอดมาทางมาเลเซีย ทำให้ภาพลักษณ์ขยายวงกว้างในการสวมใส่มากขึ้น ไม่ใช่เพียงแค่ใส่ไปทะเล ทั้งนี้ แพตเทิร์นหรือลวดลายทั้งหมดนี้ที่ปรากฏอยู่บนผืนผ้าก็มาจากลวดลายผ้าที่เขาใส่ในชีวิตประจำวัน เพียงแค่เราหยิบมาปรับสายและสีให้ร่วมสมัยใส่ง่าย ซึ่งจริงๆ แล้วผ้าบาติกที่ภาคใต้จะเป็นผ้าคอตตอนส่วนใหญ่ ถ้ามีการผสมผ้าอื่นก็เป็นผสมผสานวัฒนธรรมและมุมมองใหม่ๆ ได้ด้วย

ทั้งนี้ ภายในงานได้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับ 7 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัยศิลปากร, มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต และมหาวิทยาลัยธุรกิจ



บรรยากาศภายในงาน



ผ้าบาติกสวมใส่ได้ทุกที่ไปเที่ยว ไปทำงาน

บัณฑิตย เพื่อพัฒนางานด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย สาขาออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมกัน

ผู้ที่สนใจสามารถลงเพิ่มผลงานได้ตั้งแต่วันที่-22 มีนาคม 2564 หรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร.0-2204-3753 หรือติดตามรายละเอียดได้ที่ www.ocsc.go.th.

ธีระ ฉันทสวัสดิ์ (ซ้าย)-เอก ทองประเสริฐ (ขวา)



รอบรั้วการศึกษา

📧 J.napaporn175@gmail.com

■ 'มทร.พระนคร' เอ็มไอยู 'สสร.'



ดร.มธุรส เวียงสีมา คณบดีคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นผู้แทนมหาวิทยาลัย ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการพัฒนาความร่วมมือด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยสาขาออกแบบเครื่องแต่งกาย กับ น.ส.วิมลลักษณ์ ชูชาติ ผอ.สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย (สสร.) ก.วัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือพัฒนางานด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย และพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยสาขาออกแบบเครื่องแต่งกาย ณ หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน กทม.

ข่าวสด

Khao Sod
Circulation: 950,000
Ad Rate: 1,100

Section: First Section/-

วันที่: พุธ 3 มีนาคม 2564

ปีที่: 30

ฉบับที่: 11053

Col.Inch: 15.96

Ad Value: 17,556

ภาพข่าว: ทำบุญ

หน้า: 15(ซ้าย)

PRValue (x3): 52,668

คลิป: ชาว-ดำ



ทำบุญ - นางยุพา ทวีวัฒนะกิจบวร ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม เป็นประธานในพิธี
ทำบุญตักบาตรกระทรวงวัฒนธรรม มีนายเกรียงศักดิ์ บุญประสิทธิ์ อธิบดีกรมการศาสนา
พร้อมด้วย ผู้บริหารกระทรวง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ เข้าร่วม ที่อาคารวัฒนธรรม
วิศิษฐ์ กระทรวงวัฒนธรรม

มติชน

Matchon
Circulation: 950,000
Ad Rate: 1,100

Section: First Section/-

วันที่: พุธ 3 มีนาคม 2564

ปีที่: 44

ฉบับที่: 15697

หน้า: 10(บน)

Col.Inch: 85.90

Ad Value: 94,490

PRValue (x3): 283,470

คลิป: ชาว-ดำ

หัวข้อข่าว: Where We Belong ความภาพยนตร์ยอดเยี่ยมกวาด 6 รางวัลสุพรรณหงส์ครั้งที่ 29



Where We Belong คว้าภาพยนตร์ยอดเยี่ยม

กวาด 6 รางวัลสุพรรณหงส์ครั้งที่ 29

ประกาศผลออกมาแล้วสำหรับ รางวัลสุพรรณหงส์ ครั้งที่ 29 ที่ปีนี้สมาพันธ์สมาคมภาพยนตร์แห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม จังหวัดนครราชสีมา และกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีนทร์ ร่วมกันจัดขึ้นที่ MCC HALL ชั้น 3 เดอะมอลล์ โคราช โดยผู้ที่ได้รับรางวัลมีดังนี้คือ

รางวัลเทคนิคการสร้างภาพพิเศษยอดเยี่ยม ได้แก่ บริษัท ออลเทอร์เนต สตูดิโอ จำกัด, บริษัท ฮิวแมน ฟาร์ม วีเอฟเอ็กซ์ สตูดิโอ จำกัด, บริษัท ดาร์ค อาร์มี สตูดิโอ จำกัด จากภาพยนตร์เรื่อง “แสงกระสือ”

รางวัลเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม ได้แก่ ศิริรัตน์ แจ่มฟ้า จากภาพยนตร์เรื่อง “แสงกระสือ”

รางวัลออกแบบเครื่องแต่งกายยอดเยี่ยม ได้แก่ ประภาศ อังคสิงห์, สุกัญญา มะเรื่อง ประดิษฐ์ จากภาพยนตร์เรื่อง “ขุนแผน ฟ้าพิน”

รางวัลกำกับศิลป์ยอดเยี่ยม ได้แก่ สุดเขตร์ ล้วนเจริญ, สุประสิทธิ์ ภูตะคาม, ศราวุธ แก้วน้ำเย็น จากภาพยนตร์เรื่อง “แสงกระสือ”

รางวัลดนตรีประกอบยอดเยี่ยม ได้แก่ ธนชัย อุชชิน จากภาพยนตร์เรื่อง “Where We Belong ที่ตรงนั้น มีฉันหรือเปล่า”

รางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ได้แก่



เพลง “ตั้งแต่เก็บ” ศิลปิน “The Toys” จากภาพยนตร์เรื่อง “ฮาวทูทิ้ง..ทิ้งอย่างไรไม่ให้เหลือเธอ”

รางวัลบันทึกเสียงและผสมเสียงยอดเยี่ยม ได้แก่ ณพวัฒน์ ลิขิตวงศ์, ธนรัตน์ วิติโรจนา บริษัท วัน คูล ชาวดิ สตูดิโอ จำกัด จากภาพยนตร์เรื่อง “แสงกระสือ”

รางวัลลำดับภาพยอดเยี่ยม ได้แก่ ลี ชาตะเมธิกุล, Һรินทร์ แพททรงไทย จากภาพยนตร์เรื่อง

“Where We Belong ที่ตรงนั้น มีฉันหรือเปล่า” **รางวัลถ่ายภาพยอดเยี่ยม** ได้แก่ ภิโย สมิตสุด จากภาพยนตร์เรื่อง “แสงกระสือ”

รางวัลบทภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ได้แก่ คงเดช จาตุรันต์รัศมี จากภาพยนตร์เรื่อง “Where We Belong ที่ตรงนั้น มีฉันหรือเปล่า”

รางวัลผู้แสดงสมทบหญิงยอดเยี่ยม ได้แก่ แพรวา สุธรรมพงษ์ จากภาพยนตร์เรื่อง “Where We Belong ที่ตรงนั้น มีฉันหรือเปล่า”

มติชน

Matichon
Circulation: 950,000
Ad Rate: 1,100

Section: First Section/-

วันที่: พุธ 3 มีนาคม 2564

ปีที่: 44

ฉบับที่: 15697

หน้า: 10(บน)

Col.Inch: 85.90

Ad Value: 94,490

PRValue (x3): 283,470

คลิป: ชาว-ดำ

หัวข้อข่าว: Where We Belong ความภาพยนตร์ยอดเยี่ยมกว่า 6 รางวัลสุพรรณหงส์ครั้งที่ 29



นักแสดงนำหญิง-ชายยอดเยี่ยม

รางวัลผู้แสดงสมทบชายยอดเยี่ยม ได้แก่ จิรายุ ตันตระกูล จากภาพยนตร์เรื่อง “จอมขมังเวทย์ 2020”

รางวัลผู้แสดงนำหญิงยอดเยี่ยม ได้แก่ ภัณทิรา พิพิธยากร จากภาพยนตร์เรื่อง “แสงกระสือ”

รางวัลผู้แสดงนำชายยอดเยี่ยม ได้แก่ ศดานนท์ ดุรงคเวโรจน์ จากภาพยนตร์เรื่อง “ตีว ไปด้วยกันนะ”

รางวัลผู้กำกับภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ได้แก่ คงเดช จาตุรันต์รัศมี จากภาพยนตร์เรื่อง “Where We Belong ที่ตรงนั้น มีฉันหรือเปล่า”

รางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง “Where We Belong ที่ตรงนั้น มีฉันหรือเปล่า” บีเอ็นเคโปรดักชั่นส์, บริษัทของชาวดี้ โปรดักชั่น จำกัด, บริษัท สโกลด์เดอร์แคท จำกัด

รางวัลภาพยนตร์สารคดียอดเยี่ยม ได้แก่ ภาพยนตร์สารคดีเรื่อง “School Town King แร่ปะทะลูฟี่ ราชาไม้หุดผืน” บริษัท อายดรอปปเปอร์ फिल्ส จำกัด



ฟื้นฟู
ศิลปะงานคร่ำ
ช่างประณีตศิลป์ไทย >8



ดัลบคร่ำเงินคร่ำทอง ลายเถาไม้เทศประดับเพชร
ผลงานช่างศิลป์ชาติ สถาบันสิริกิติ์ สวนจิตรลดา



พระขรรค์คร่ำเงินคร่ำทอง
ลายดอกไม้เทศประดับเพชร (บน)
พระขรรค์คร่ำเงินคร่ำทอง ลายก้าน
ต่อดอกประดิษฐ์ประดับเพชร (ล่าง)

ฟื้นฟูศิลปะงานคร่ำ ช่างประณีตศิลป์ไทย



เชิงสารคดี

“เรื่องของคร่ำนี้ บางคนอาจจะ
ยังไม่รู้จัก เป็นศิลปะโบราณที่หาดูได้ยาก

เครื่องเหล็กสมัยโบราณก็คือเครื่องอาวุธ
ในหนังสือขุนช้างขุนแผนก็มักกล่าวไว้ว่า
ขุนช้างมีขอ (ข้าง) คร่ำ วิธีทำคือช่าง
จะต้องใช้ส่วสับไปมา (มีวิธีเฉพาะ) ให้
เนื้อเหล็กตรงนั้นเป็นรอยสากแล้วเอา
ลวดเงินลวดทองติดเป็นลวดลาย เป็น
วิชาการที่จะสูญไปแล้ว เพราะไม่ได้ใช้

ในชีวิตประจำวัน มีคนทำได้ก็แต่ลุง
หมานอยู่สำนักพระราชวังก็ให้ลุงหมาน
สอนนักเรียนศิลป์ชาติ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พยายามให้แกทดลองทำของเล็กๆ เช่น
กรอบรูป ดัลบายา อยู่ไปแกมาบ่นเป็น
ทำนองว่า แกกับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ระหว่างวัย ได้ความว่าลุงหมานจะทำ

เครื่องอาวุธใหญ่ๆ สมเด็จพระเจ้าให้ทำของเล็กๆ ผลที่สุดก็อธิบายกันเป็นที่เรียบร้อย

“สมเด็จพระเจ้ากับการศึกษา” พระราชนิพนธ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี



ตะบันหมากคร่ำทอง

คร่ำ เป็นกรรมวิธีตกแต่งในงานโลหะลักษณะหนึ่งของช่างประณีตศิลป์ไทย โดยใช้เส้นเงินหรือเส้นทองฝังลงบนผิวเครื่องใช้ที่ทำด้วยโลหะได้แก่เหล็ก หากฝังด้วยเส้นเงินเรียกว่า คร่ำเงิน ฝังด้วยเส้นทองเรียกว่า คร่ำทอง การทำคร่ำสมัยโบราณจะไม่ฝังทั้งเส้นเงินเส้นทองบนเครื่องใช้ชิ้นเดียวกัน แต่ปัจจุบันปรากฏทั้งคร่ำเงินและคร่ำทองอยู่บนของชิ้นเดียวกันได้

กรรมวิธีการทำคร่ำ เริ่มต้นทำ ความสะอาดพื้นผิวโลหะที่ต้องการตกแต่ง จากนั้นจึง “ลับเหล็ก” โดยใช้เครื่องมือมีลักษณะเป็นเหล็กปลายคม บางคล้ายสิ่วลับลงบนผิวโลหะใน ส่วนที่จะทำลวดลายให้เป็นเส้นร่องตื้นๆ ตัดขวางกันไปมาจนมีลักษณะคล้ายตุ่มหนามขนาดเล็ก เรียกว่า “หนามเกสร” และร่องข้างหนามนี้จะเป็นที่ฝังเส้นเงินเส้นทองเป็นลวดลาย ตรงผิวโลหะที่เกิดขึ้นจะทำหน้าที่เหมือนหนามเคยยึดเส้นเงินเส้นทองไว้ จากนั้นใช้ค้อน

ตอกย้ำเส้นทองหรือเส้นเงินลงไปฝังในเนื้อเหล็กให้ติดแน่น แล้วจึงขัดผิวโลหะหรือที่ศัพท์ช่างเรียกว่า “กวัดผิว” ให้เรียบ และเมื่อถึงไว้สักระยะหนึ่ง เนื้อโลหะก็จะเกิดสนิมตามธรรมชาติ จะช่วยขับลายให้เด่น การทำคร่ำจะต้องรีบทำ ผู้เป็นช่างจะต้องเร่งมือไม่เค็ม เพราะเหตุนี้จะทำให้ดอกเส้นเงินเส้นทองไม่ติดและเกิดสนิมเร็ว

ต้นกำเนิดงานคร่ำ สันนิษฐานว่าเป็นงานศิลปหัตถกรรมดั้งเดิมในประเทศแถบตะวันออกเฉียง แล้วแพร่หลาย

เข้าสู่ทวีปยุโรปและเอเชีย ด้วยเหตุที่คำศัพท์ภาษาอังกฤษ “damascening” ที่มีความหมายตรงกับวิธีคร่ำของไทยนั้น เชื่อว่าน่าจะมาจากคำว่า Damascus ซึ่งเป็นชื่อเมืองหลวงของประเทศซีเรีย และเป็นแหล่งผลิตเหล็กกล้าที่มีชื่อเสียงในสมัยโบราณ ปัจจุบันยังคงมีการทำคร่ำอยู่ในประเทศอียิปต์และอิหร่าน (เปอร์เซีย) แต่ใช้การสลักลายด้วยเครื่องสลักไฟฟ้าแทนการสลักหรือสกัดด้วยมือแบบโบราณ ส่วนงานคร่ำในยุโรปและตะวันออกเฉียงสมัยโบราณนิยมตกแต่งภาชนะเครื่องใช้และอาวุธที่มีความทนทาน ดาบ ปืน และภาชนะใส่ น้ำ เป็นต้น

ด้านงานคร่ำทางแถบเอเชีย นั้นพบหลักฐานในประเทศอินเดีย จีน กัมพูชา ลาว และไทย แม้ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าชาวไทยเริ่มทำงานคร่ำเมื่อใด เท่าที่ค้นพบไทยได้มีเครื่องใช้ตกแต่งด้วยงานคร่ำแล้วในสมัยอยุธยาที่สำคัญคือด้ามพระแสงปืนของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จึงสันนิษฐานว่า

อาจมีการทำเครื่องคร่ำร่วมสมัยกับการทำเครื่องถมในสมัยอยุธยาตอนต้น โดยรับแบบอย่างมาจากประเทศอินเดียหรือประเทศทางอาหรับซึ่งเดินทางจากตะวันออกเฉียงมาติดต่อดำขายกับไทย แต่บ้างก็ว่าไทยได้รับความรู้มาจากประเทศยุโรป ส่วนเครื่องใช้ของไทยที่นิยมตกแต่งด้วยงานคร่ำในสมัยโบราณ ได้แก่ มีด ตะบันหมาก กรรไกรหนามหมาก กรรไกรตัดผม หัวไม้เท้า ไปจนถึงเครื่องใช้สำหรับพระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะ



มีดเจียนหมากคร่ำเงิน คร่ำทองลายเทศประดิษฐ์ ประกอบพู่สร้อยมุกประดับเพชร



ทอกไทย

เครื่องราชศัสตราวุธ เช่น พระแสงดาบ พระแสงทอก ขอพระศขาธาร ตลอดจนเครื่องมือใช้มงคลต่างๆ ที่ทำด้วยเหล็ก

การตกแต่งเครื่องใช้โลหะด้วยวิธีคร่ำคงมีการสืบทอดต่อลงมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ดังปรากฏหลักฐานงานคร่ำเงินคร่ำทองบนภาชนะเครื่องใช้ต่างๆ โดยเฉพาะอาวุธโบราณ

อย่างไรก็ตาม กรรมวิธีคร่ำถือเป็นงานยาก ผู้เป็นช่างต้องมีทักษะและความชำนาญสูง ประกอบกับครูช่างโบราณจะไม่ถ่ายทอดความรู้ให้ผู้ใดง่ายๆ ในที่สุดศิลปะงานคร่ำจึงแทบจะสาบสูญ ครั้นถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขุนสารพัดช่างข้าราชการกรมช่างสิบหมู่ มีโอกาสได้ร่ำเรียนวิชาคร่ำจากครูชาวเขมรที่เข้ามาสอนในประเทศไทย จึงสามารถฟื้นฟูศิลปะการทำคร่ำเงินคร่ำทองของไทยขึ้นใหม่ และได้ถ่ายทอดวิชาให้แก่บุตร คือ นายสมาน ไชยสุกumar ซึ่งรับราชการเป็นเจ้าพนักงานภูษามาลากองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง จึงได้ถวายวิชาคร่ำแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

งานคร่ำเงินคร่ำทอง ช่างประณีตศิลป์ไทย ยังมีต่อ

ที่มา: หนังสือ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เถลิงพระเกียรติเนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา 88 พรรษา 12 สิงหาคม 2563 กระทรวงวัฒนธรรมจัดพิมพ์และภาพ, เรียบเรียง

เนื่องในโอกาสวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วัน
มาฆบูชาประจำปี พ.ศ. 2564 กรมการศาสนา กระทรวง
วัฒนธรรม ร่วมกับ สภาศิลปินส่งเสริมพระพุทธศาสนา
แห่งประเทศไทย หน่วยเผยแพร่ศิลปกรรมในความ

'เอ ไชยา-เบิ้ล ปทุมราช'นำทีม เข้ารับใบประกาศเกียรติคุณ



อุปถัมภ์กรมการศาสนาฯ ร่วมจัดกิจกรรมประกาศเกียรติคุณ ศิลปินดาราส่ง
เสริมพระพุทธศาสนา ประจำปีมาฆบูชา พ.ศ. 2564

โดยในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ ทางอธิบดีกรมการศาสนา นายเกรียงศักดิ์
บุญประสิทธิ์ ได้มีนโยบายให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมวันมาฆบูชา
พ.ศ. 2564 แบบเน้นระวังในสถานการณ์โควิด-19 โดยได้ร่วมกับ สภาศิลปินส่งเสริม
พระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย โดย ดร.ศุภชัย ผ่องสวัสดิ์ ประธานกรรมการฯ ฝ่าย
คฤหัสถ์ ได้ทำการพิจารณาศิลปิน ดารา นักร้อง ที่มีผลงานกิจกรรมด้านการส่งเสริม
พระพุทธศาสนา และพร้อมที่จะเป็นสื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์กิจกรรมวันมาฆบูชา 2564
กิจกรรมครั้งนี้ได้รับเกียรติจาก นางศรีนวล ลักกิตโร ที่ปรึกษา กรมการศาสนา กระทรวง
วัฒนธรรม เป็นผู้มอบใบประกาศเกียรติคุณ และมีศิลปินดารานักร้องที่เข้ารับ ได้แก่



“เอ” ไชยา มิตรชัย, “เบิ้ล” ปทุมราช, ดร.ทวีศักดิ์ เผ่าบัณฑิต
รองประธานกรรมการฯ สภาศิลปินส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย และผู้สนับสนุนครั้งนี้ อาจารย์คชา ชินบัญญัติ,
“หนูลิ” สิริวทัน เรืองศรี มิสไทยแลนด์เวิลด์ 2010, “แอปเปิ้ล”
กิริษา หอมเสียง นางเอกจากละครธรรมะ “พระธรรมบท เดอะซีรีส์”
และ “น้องอลิส” ธนัชศลักษณ์ อัดสัน รองแชมป์รายการ
THE GOLDEN SONG2

สำรวจวัดสำคัญประจำราชสกุลและตระกูลดัง



วัดมกุฏกษัตริยารามราชวรวิหาร



วัดโปรดสัตว์



วัดราชบูรณราชวรวิหาร



วัดราชปิตุสถิตมหาสิมาราม



วัดบูรณเครีมาศยาราม



วัดราชธานี

Spotlight

วัดนับเป็นสถานที่สำคัญทางศาสนา เพื่อใช้ประกอบศาสนกิจของพระภิกษุสงฆ์ ทั้งยังเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ ใช้ประกอบพิธีสำคัญๆ การสร้างวัดแต่โบราณในเมืองไทยนั้น เพื่อให้เป็นวัดประจำตระกูล เป็นสถานที่บำเพ็ญกุศลและบรรจุอัฐิธาตุของคนในวงศ์ตระกูล รวมทั้งเป็นอนุสรณ์แห่งเหตุการณ์ และการรำลึกถึงบุคคลนั้นๆ วันนี้ มาดูกันว่าวัดไหนเป็นวัดประจำราชสกุลและตระกูลใดบ้าง?

ราชสกุลเกษมศรี

เมื่อกล่าวถึง “ราชสกุลเกษมศรี” ที่มีพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นทิวากรวงศ์ประวัติ (พระนามเดิมว่า พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าเกษมศรีศุภโยค) เป็นองค์ต้นราชสกุลนั้น ในฐานะทายาทรุ่นที่ 3 “คุณแก้ว-ม.ล. จันทนนิภา เกษมศรี”



วัดเทพราชกัญชร

ผู้อำนวยการฝ่ายประชาสัมพันธ์ โรงแรมสินธร เคมปินส์ กรุงเทพฯ เล่าว่า “ภายในเดือนสิงหาคมของทุกปี สมาชิกของราชสกุลเกษมศรี จะมารวมตัวกันทำบุญเนื่องในวาระครบรอบวันประสูติของพระองค์ ซึ่งเป็นองค์ต้นราชสกุลกันที่ วัดมกุฏกษัตริยารามราชวรวิหาร เพราะเป็นวัดที่สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ซึ่งเป็นพระราชบิดาของ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นทิวากรวงศ์ประวัติ”

จึงถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของสมาชิกราชสกุลเกษมศรี

ที่จะได้มารวมตัวกันทำพิธีเพื่อรำลึกถึงพระองค์ในทุกๆ ปี โดยมี คุณแม่ก๊ก ทำหน้าที่ประสานงานติดต่อบรรดาสมาชิกราชสกุล ให้มาร่วมทำพิธีกันอย่างพร้อมเพรียง นอกจากนี้ เธอยังรับหน้าที่ประสานงานกับทางสำนักพระราชวัง กรณีที่มีการจัดพิธีในวันสำคัญต่างๆ ที่ทางสมาชิกราชสกุลต้องเข้าร่วมพิธีอีกด้วย

ราชสกุลสนิทวงศ์

“วัดโปรดสัตว์” นับว่าเป็นวัดประจำราชสกุลสนิทวงศ์ ตั้งอยู่ที่ ต.ชนอนหลวง อ.บางปะอิน จ.พระนครศรีอยุธยา ตามเจตนาสมณกิจของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท ต้นราชสกุลสนิทวงศ์ ที่จะทำนุบำรุงวัดนี้ โดยพระองค์เป็นพระราชโอรสลำดับที่ 49 ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย กับเจ้าจอมมารดาปรางใหญ่ พระสนมเอก

วัดโปรดสัตว์ สร้างขึ้นปี 2235 สมัยกรุงศรีอยุธยา ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ปี 2245 และเป็นวัดต้นตระกูล “สนิทวงศ์” โดยตระกูลสนิทวงศ์ ได้นำอัฐิของบรรพบุรุษมาบรรจุไว้ที่ฐานพระประธานในพระอุโบสถ มีปูชนียวัตถุสำคัญ ได้แก่ พระประธานในพระอุโบสถ พระพุทธรูปปางป่าเลไลยก์ และพระมหากัจฉายะประดิษฐานอยู่ในวิหาร และเจดีย์สมัยอยุธยา

ช่วงเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน ของทุกปี ทายาทราชสกุลสนิทวงศ์ จะจัดงานทอดผ้าพระกฐินสามัคคีราชสกุลสนิทวงศ์ เพื่อนำเงินไปทำนุบำรุงเสนาสนะ ถาวรวัตถุ และดำเนินกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของวัดโปรดสัตว์

และในวันที่ 21 มกราคมของทุกปี ทายาทของ พันตรี หม่อมราชวงศ์สุวัจน์ สนิทวงศ์ จะรวมตัวกันทำพิธีบำเพ็ญกุศลเนื่องในโอกาสวันคล้ายวันถึงแก่อนิจกรรมของท่าน (พันตรี หม่อมราชวงศ์สุวัจน์ สนิทวงศ์ เป็นโอรสในพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสายสนิทวงศ์ กับหม่อมเขียน เป็นพระมาตุลา (ลุง) ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเยาวภา พงศ์สนิท และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาชัยนาทนเรนทร และเป็นพระปัยกา (ทวด) ในพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่นสุทธนารีนาถ

ราชสกุลกษัตริย์

มี “วัดเทวราชกุญชร” ซึ่งเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร เดิมเป็นวัดราษฎร์สร้างมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ชาวบ้านเรียกว่า “วัดสมอแครง” เป็นวัดประจำราชสกุล ต่อมา สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท กรมพระราชวังบวรสถานมงคล ในรัชกาลที่ ๑ ทรงปฏิสังขรณ์ขึ้นใหม่ และ สมเด็จพระสัมพันธวงศ์เธอ กรมหลวงพิทักษ์มนตรี พระโอรสของสมเด็จพระศรีสุริเยศฯ ซึ่งเป็นพระเชษฐภคินีของรัชกาลที่ ๑ (ต้นสกุลมนตรีกุล) ทรงบูรณะต่อ โดยมี พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากุญชร กรมพระพิทักษ์เทเวศร์ ซึ่งเป็นพระราชโอรสในรัชกาลที่ ๒ (ต้นราชสกุลกุญชร) ทรงอุปถัมภ์ เมื่อสิ้นพระชนม์แล้ว พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสิงหนาทราชตรงดฤทธิ พระโอรสทรงอุปถัมภ์ต่อ หลังจากนั้นเจ้านายผู้สืบสกุลกุญชรให้ความอุปถัมภ์โดยลำดับ

ครั้นในสมัยรัชกาลที่ ๔ ทรงสถาปนาเป็นพระอารามหลวง และพระราชทานนามว่า “วัดเทวราชกุญชร” โดยคำว่า “เทวราช” แปลว่า “พระอินทร์” มาหน้าหน้าพระนามของพระองค์เจ้ากุญชร ซึ่งแปลว่า “ช้าง” รวมความแล้วแปลว่า “ช้างพระอินทร์” ปัจจุบันกรมศิลปากรจดทะเบียนเป็นโบราณสถานสำคัญ



ม.ล.จันทนา กษมศรี

ราชสกุลเทพหัสดิน

บรรพบุรุษต้นราชสกุลคือ “เจ้าขรัวเงิน” พ่อค้าชาวจีน ซึ่งได้เสกสมรสกับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระศรีสุทธาภิรมย์ พระพี่นางเธอในรัชกาลที่ ๑ หลังจากนั้น เจ้าฟ้ากรมหลวงเทพหริรักษ์ พระโอรสในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอฯ ได้ทรงบูรณปฏิสังขรณ์ วัดเลียบ และรัชกาลที่ ๑ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า “วัดราชบูรณราชวรวิหาร”

เพราะราชสกุลเทพหัสดินมีหลายสาย ในแต่ละปี สมาชิกราชสกุล

ก็จะนัดรวมตัวกัน ในเดือนมีนาคม โดยแต่ละสายจะรับเป็นเจ้าภาพเชิญเครือญาติมาร่วมงานเลี้ยงสังสรรค์ที่บ้านของตัวเอง และในเดือนกรกฎาคมก็จะรวมตัวกันไปทำบุญให้บรรพบุรุษที่วัดราชบูรณราชวรวิหาร ซึ่งเป็นสถานที่เก็บพระอัฐิของราชสกุลเทพหัสดิน

ราชสกุลยุคล

“วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม” เป็นวัดประจำตระกูล เพราะทุกวันนี้สำคัญทางพระพุทธศาสนา วันเกิด หรือวันสงกรานต์ ลูกหลานทุกคนในราชสกุลยุคล ก็จะพากันไปทำบุญที่วัดราชบพิธเป็นประจำ โดยเฉพาะ หม่อมอัญชลี ยุคล ณ อยุธยา ชายาของ ท่านใหม่-ม.จ. จุลเจิม ยุคล มักจะไปปฏิบัติธรรมที่วัดแห่งนี้เป็นประจำ

วัดราชบพิธมีความสำคัญสำหรับราชสกุลยุคล โดยภายในพระปรางสามยอดที่จำลองจากลพบุรีมาขึ้น ก่อสร้างแบบศิลปะของลพบุรี บรรจุพระอัฐิของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอนุสรรมงคลการ หรือพระองค์ชายเล็ก, พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมพลทิฆัมพร หรือพระองค์ชายกลาง และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล หรือพระองค์ชายใหญ่ ซึ่งทั้ง 3 พระองค์เป็นพระโอรสในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์

หนึ่ง ในเจดีย์ 34 องค์ ในสุสานหลวงของวัดราชบพิธแห่งนี้ มีอนุสาวรีย์พระปรางสามยอดแบบลพบุรี ที่บรรจุพระสรีระคารของพระวิมกดาเธอ พระองค์เจ้าสายสวลีภิรมย์ กรมพระสุทธาสินีนาฏ ปิยมหาราชปดิวรัดา พระอัครชายาและสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ต้นราชินิกุลยุคล, พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าหญิงเฉลิมเกียรติมงคล และประยูรวงศ์แห่งราชสกุลยุคล

ราชสกุลสวัสดิวัตน์

“วัดราชาธิวาส” เป็นวัดที่ สมเด็จพระบรมราชเจ้ามหาสุรสิงหนาททรงสถาปนาจาก “วัดสมอราย” ได้รับการปฏิสังขรณ์ต่อเนื่องตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลที่ ๓ จนถึงในสมัยรัชกาลที่ ๔ ทรงปฏิสังขรณ์และพระราชทานนามใหม่ว่า วัดราชาธิวาสวิหาร และเป็นวัดที่พระองค์ได้ทรงผนวชและจำพรรษา และได้ก่อตั้งคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกายขึ้น และต่อมา สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสวัสดิโสภณ กรมพระสวัสดิวัดนวิศิษฎ์ พระราชโอรสพระองค์ที่ 60 ในรัชกาลที่ ๔ ผู้ทรงเป็นต้นราชสกุลสวัสดิวัตน์

เสด็จมาประกอบพิธีสำคัญต่างๆ ที่วัดราชาธิวาสแห่งนี้ รวมถึงเป็นที่บรรจุพระอัฐิและพระสรีรางคารของราชสกุลสวัสดิวัตน์ จนถึงตอนนี เหล่าลูกๆ หลานๆ ก็ได้มาทำบุญให้บรรพบุรุษ หรือทำบุญวันเกิดที่วัดแห่งนี้เป็นประจำ

ที่ผ่านมา **ราชสกุลสวัสดิวัตน์** ได้รวมตัวกันทำบุญครบรอบ 150 ปี สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสวัสดิโสภณ กรมพระสวัสดิวัดนวิศิษฎ์ วัดนี้จึงเป็นวัดประจำราชสกุลสายตรง ที่ได้รับพระราชทานมาจากรัชกาลที่ ๔ นอกจากนี้ยังมีราชสกุลเทวกุล และสกุลสุจริตกุล ที่ได้มีการรวมตัวกันที่วัดนี้เพื่อทำบุญวันเกิด หรือทำบุญให้บรรพบุรุษแล้วแต่วาระและโอกาสที่แตกต่างกันไป

ส่วนลูกหลานสกุล “**วัชรโรทัย**” ก็ยังร่วมกันไปทำบุญที่วัดราชาธิวาสอยู่เสมอ สกุล “วัชรโรทัย” นั้นเป็นสกุลเก่าแก่ ที่ได้รับการไว้วางพระราชหฤทัยของกษัตริย์มาตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ และได้รับพระราชทาน

นามสกุลจากรัชกาลที่ ๖ จึงมาทำบุญให้บรรพบุรุษที่วัดราชาธิวาสแห่งนี้เป็นประจำ ประมาณ 4 ครั้งต่อปี โดยเฉพาะในโอกาสครบรอบวันเกิด และวันครบรอบการสิ้นชีพิตักษัยของพระยาอนุรักษราชมณฑลไทร (กาด วัชรโรทัย) และท่านผู้หญิงอนุรักษราชมณฑลไทร (พัว วัชรโรทัย)

จะเห็นได้ว่า ที่วัดราชาธิวาสฯ นั้น แต่ละราชสกุลได้สร้างศาลา หรืออนุสรณ์สถานไว้ติดๆ กัน เพื่อให้บรรดาลูกหลานได้มาร่วมกันทำบุญแต่บรรพบุรุษโดยเฉพาะ

ตระกูลบุรณศิริ

“**วัดบุรณศิริมาตยาราม**” ตั้งอยู่แถวๆ สนามหลวง บริเวณหลังศาลฎีกา เป็นวัดประจำตระกูลบุรณศิริ สร้างโดย กรมหมื่นเสนีเทพ ในสมัยรัชกาลที่ ๓ แต่แล้วเสร็จในสมัยรัชกาลที่ ๔ โดย พระยามหาอำมาตย์ (ต่อมาคือ เจ้าพระยาสุรธรรมมนตรี ต้นสกุลบุรณศิริ) เดิมรัชกาลที่ ๓ พระราชทานให้ชื่อว่าเป็น วัดศิริอำมาตยาราม แต่รัชกาลที่ ๔ ทรงเปลี่ยนชื่อเป็น วัดบุรณศิริมาตยาราม ปัจจุบันลูกหลานในตระกูลนี้ มักมารวมตัวกันทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้บรรพบุรุษ และโอกาสต่างๆ เป็นประจำ.



ท ึ่งจากคณะของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำโดย นายจกคล้าย วรพงศธร ผู้ตรวจราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับหลายภาคส่วนทั้งกรมอุทยานฯ, ฝ่ายปกครองทั้งของจังหวัดเพชรบุรี และอำเภอแก่งกระจาน ฯลฯ ได้เข้าร่วมรับฟังข้อเรียกร้องรวมทั้งปัญหาเพื่อร่วมหาทางออก กรณีมีชาวบ้าน กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง (ปกากะญอ) หลายครอบครัว รวม 80 คน หอบข้าวของเดินทางออกจากหมู่บ้าน



สุรพงษ์ กองจันทึก



ปู้คอจี้ มี
ผู้นำจิตวิญญาณกะเหรี่ยงบางกลอย
(เสียชีวิต ต.ค.61 ด้วยอายุ 107 ปี)



บางกลอย (ล่าง) หมู่ 1 ต.ห้วยแม่เพรียง อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบูรณ์ กลับขึ้นไป ป่าบางกลอยบน หรือ "ใจแผ่นดิน" พร้อมเขียนข้อเสมอไว้ 7 ข้อ อาทิ ต้องการอยู่ในพื้นที่เดิมที่เคยอยู่มาก่อน ให้หยุดกล่าวหาว่าพวกเรามาไม่ใช่คนไทย และให้มีกระบวนการพิสูจน์สิทธิที่มีทั้งหน่วยงานรัฐและนักวิชาการมีส่วนร่วมเรื่องไร่หมุนเวียน ฯลฯ

แต่ขณะเจ้าหน้าที่อุทยานแก่งกระจานเข้าไปตรวจสอบบริเวณป่าบางกลอยบน พบมีการบุกรุกเข้าไปแล้วทางป่ากระจายเป็นวงกว้างหลายจุดมากถึง 100 ไร่ ทำให้เจ้าหน้าที่อุทยานฯ จำเป็นต้องไปแจ้งความดำเนินคดีไว้ที่ สภ.แก่งกระจาน ให้ติดตามเอาผิดกลุ่มผู้บุกรุกเข้าแล้วทางป่า

ส่งผลทำให้ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ซึ่งเป็นอุทยานแห่งชาติมีขนาดใหญ่สุดในประเทศไทย กำลังยื่นขอเพื่อให้เป็น

มรดกโลก กลับมาได้รับความสนใจอีกครั้งว่าเกิดปัญหาอะไรขึ้นมาอีก? หลังจากชาวบ้าน กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ซึ่งเคยถูกอพยพให้ออกจากป่ามาแล้วพากันจะขอกลับไปอยู่อาศัยทำกินในป่าบางกลอยบน-ใจแผ่นดิน พื้นที่ดั้งเดิมตั้งแต่บรรพบุรุษก่อนที่จะมีการประกาศให้เป็นอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ทีมข่าว 1/4 Special Report พยายามตามติดข้อมูลตั้งแต่ช่วงต้นปี 64 หลังจากมีความเคลื่อนไหวของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง นำข้อมูลมานำเสนอในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งฝ่ายของเจ้าหน้าที่รัฐ และนักวิชาการ ที่พยายามร่วมกันหาทางออกเรื่องนี้ ค่อนข้างเป็นเรื่องละเอียดอ่อนมีหลากหลายแง่มุมที่ต้องนำเสนอสะท้อนออกมาให้สังคมได้เห็น

เผยเส้นทางประวัติศาสตร์ "มะริด-เพชรบุรี"

ทีมข่าว 1/4 Special Report มีโอกาสได้พูดคุยกับ นายสุรพงษ์ กองจันทึก ประธานมูลนิธิพัฒนาธรรม ให้ข้อมูลว่าที่ผ่านมามา รศ.ศรีศักร วัลลิโภดม นักวิชาการด้านมานุษยวิทยาและโบราณคดี เคยกล่าวเอาไว้ว่าแม่น้ำเพชรบุรี เป็นสายน้ำสำคัญ โดยมีปลายน้ำอยู่ที่ตัวเมืองเพชรบุรี ส่วนทาง ต้นน้ำ มี บ้านบางกลอย-ใจแผ่นดิน เป็นเส้นทางคาราวะทางบกมาแต่โบราณ นอกจากนี้ น.ส.วลัยลักษณ์ ทรงศิริ นักประวัติศาสตร์ ของมูลนิธิเล็ก-ประไพ วิริยะพันธ์ ก็เคยให้ข้อมูลเช่นกันว่า บ้านบางกลอย-ใจแผ่นดิน มีมานานมาอย่างน้อยตั้งแต่สมัยอยุธยา เนื่องจากอยู่บนเส้นทางจาก

มะริด มาเพชรบุรี โดยมีบันทึกของชาวตะวันตก ทั้งสมัยอยุธยาและรัตนโกสินทร์ ไม่ว่า

จะเป็นคณะราชทูตชาวเปอร์เซีย คณะราชทูตจากฝรั่งเศสตลอดจนคณะราชทูตของกรอว์เฟิร์คจากอังกฤษในสมัยรัชกาลที่ 2 บันทึกตรงกันว่ามาขึ้นฝั่งที่มะริด จากนั้นเดินทางทวนลำน้ำตะนาวศรี แล้วเดินข้ามเทือกเขาตะนาวศรี มาที่ต้นน้ำเพชรบุรี จากนั้นจึงล่องแม่น้ำมาที่เมืองเพชรบุรี ซึ่งที่ต้นน้ำเพชรบุรีคือ บ้านบางกลอย-ใจแผ่นดิน

แผนที่ทุกฉบับก็ปรากฏชื่อบ้าน "ใจแผ่นดิน" ในทุกแผนที่เริ่มตั้งแต่แผนที่ของกรมแผนที่ทหาร พ.ศ. 2455 หรือเมื่อกว่าร้อยปีมาแล้ว ขณะที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เพิ่งประกาศเมื่อ พ.ศ. 2524 สมัยอดีตที่ยังไม่มี อ.แก่งกระจาน บางกลอย-ใจแผ่นดินของชาวกะเหรี่ยงเคยได้รับการยอมรับให้เป็นหมู่บ้านอย่างถูกต้อง อยู่ในพื้นที่หมู่ 7 ต.สองพี่น้อง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี มีผู้ใหญ่บ้านเป็นชาวกะเหรี่ยง มีเลขที่บ้าน และจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนคนไทยให้ กระทั่งประมาณปี 2553-2554 ที่เริ่มกลายเป็นชนวนปัญหาเกิดขึ้นนั้น รุ้ ๆ ไม่ยอมรับการมีตัวตนของชาวกะเหรี่ยงบางกลอย-ใจแผ่นดิน ถึงขั้นกล่าวหาไปว่าเป็นกองกำลังชนกลุ่มน้อยต่างชาตินุกรุกเข้ามาอาศัยในป่าแก่งกระจาน โยงไปถึงอาจพัวพันขบวนการค้ายาเสพติด อาวุธสงคราม ฯลฯ สุดท้ายนำไปสู่การเปิดยุทธการฯ เข้าไปเผาทำลายบ้านและทรัพย์สินชาวกะเหรี่ยงกว่า 98 หลัง และผลักดันให้กลับออกมาจากป่า

ชาวกะเหรี่ยงบางกลอย ซึ่งมี ปู้คอจี้ อายุกว่า 100 ปี ผู้นำทางจิตวิญญาณชาวกะเหรี่ยง (เสียชีวิตไปแล้ว) ต้องนำกะเหรี่ยงมาต่อสู้อุปสรรคต่อศาลปกครอง กระทั่งวันที่ 12 มิ.ย. 2561 ศาลปกครองสูงสุด ตัดสินว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการรื้อถอนเผาทำลายถึงปลูกสร้างและทรัพย์สินเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายให้ชดเชยค่าเสียหายจากบ้านและทรัพย์สินในบ้าน แต่ปัจจุบันปัญหาที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานกับชาวกะเหรี่ยงก็ยังไม่หมดไป

แอมโมเดล "ทุ่งใหญ่นครราชสีมา"

ประธานมูลนิธิพัฒนาธรรม มีมุมมองว่าทางออกในเรื่อง

นี่ ขอให้ดูตัวอย่างที่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร-ห้วยขาแข้ง ซึ่งถือเป็นผืนป่าอนุรักษ์ที่เข้มกว่าอุทยานแห่งชาติ ที่นั่นก็มีกะเหรี่ยงอยู่มาเนิ่นนาน เจ้าหน้าที่ยอมรับการมีตัวตนและวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยง โดยมี 6 หมู่บ้านใน ต.ไลโว้ (ไลโว้ เป็นภาษากะเหรี่ยงหมายถึงหินแดงหรือผาแดง) อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี อยู่ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรด้านตะวันตก มีชุมชนชาวกะเหรี่ยง 6 หมู่บ้านอาศัยทำกินทำไร่หมุนเวียนอย่างสงบเรียบง่ายตามวิถีดั้งเดิมก็ไม่มีปัญหาอะไร กระทั่งปี 2534 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร-ห้วยขาแข้ง ก็ยังได้รับการยกย่องให้เป็น มรดกโลกทางธรรมชาติแห่งแรกของประเทศไทย

ตั้งนั้นภาครัฐจึงควรขบคิดเพื่อยอมรับการอยู่อาศัยของชาวกะเหรี่ยงบางกลอย-ใจแผ่นดิน ไปเสียยากกลุ่มชาวบ้านทั้งหมดที่ถูกเผาทำลายทรัพย์สินก่อนหน้านั้นด้วยเช่นกัน พร้อมหรือให้บริเวณบ้านบางกลอยบน-ใจแผ่นดิน เป็นพื้นที่วัฒนธรรมพิเศษ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 ส.ค. 2553 เรื่องแนวนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง แล้วร่วมกันกับชาวกะเหรี่ยงช่วยกันดูแลผืนป่าแก่จระจก จากนั้นทั้งหมดทุกฝ่ายจึงร่วมกันเสนอให้อุทยานแห่งชาติแก่จระจก ขึ้นเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ เช่นเดียวกับที่เคยทำสำเร็จมาแล้วในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร-ห้วยขาแข้ง.

ตามมติคณะรัฐมนตรี 3 สิงหาคม 2553 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามที่กระทรวงวัฒนธรรม (วธ.) เสนอดังนี้

1. เห็นชอบหลักการแนวนโยบายและหลักปฏิบัติในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง
2. มอบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแนวนโยบายและหลักปฏิบัติในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงไปปฏิบัติ อาทิ

ประเด็นการจัดการทรัพยากร ยุติการจับกุม และให้ความคุ้มครองกับชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ที่เป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ที่อยู่ในพื้นที่ข้อพิพาทเรื่องที่ทำกินในพื้นที่ดั้งเดิม, จัดตั้งคณะกรรมการ หรือกลไกการทำงาน เพื่อกำหนดเขตพื้นที่ในการทำกิน การอยู่อาศัย และการดำเนินวิถีชีวิตตามวัฒนธรรม เพื่อจัดการ

นโยบายฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง



ข้อพิพาทการใช้ประโยชน์ หรือการถือครองพื้นที่ของชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงกับหน่วยงานรัฐ, เพิกถอนพื้นที่ ที่รัฐประกาศเป็นพื้นที่ป่าไม้อุรุกษ์ ป่าสงวน ซึ่งทับซ้อนกับที่ทำกินและที่อยู่อาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ที่มีข้อเท็จจริงจากการพิสูจน์อย่างเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า 'ได้อยู่อาศัย ดำเนินชีวิต และใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวมาเป็นเวลานาน หรือก่อนที่รัฐจะประกาศกฎหมายหรือนโยบายทับซ้อนกับพื้นที่ดังกล่าว, ส่งเสริมและยอมรับระบบไร่หมุนเวียน ซึ่งเป็นวิถีวัฒนธรรมของกะเหรี่ยง ที่เอื้อต่อการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและวิถีชีวิตพอเพียง.

สสร.ต้นผ้าไทยดีตลาดทั่วโลก

ดร.วิมลลักษณ์ ชูชาติผอ.สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กล่าวว่า สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย (สสร.) กระทรวงวัฒนธรรม (วธ.) ร่วมกับชุมชนทั่วประเทศ ตั้งเป้าพัฒนาชุมชนผู้ผลิตผ้ามีรายได้ที่เพิ่มขึ้น โดยจัดโครงการพัฒนาเครื่องแต่งกายและผลิตภัณฑ์จากผ้าไทยของชุมชนในพื้นที่ 8 จังหวัดลุ่มแม่น้ำโขงและโครงการพัฒนาการออกแบบเครื่องแต่งกายผ้าไทยร่วมสมัย นำดีไซน์เนอร์จับคู่กับชุมชนผู้ผลิตผ้าใน 4 จังหวัด 4 ภูมิภาค เพื่อเพิ่มรายได้ต่อไปในอนาคตและร่วมมือกับสถาบันการศึกษาจำนวน 7 แห่ง ได้แก่ ม.ราชภัฏสวนสุนันทา มทร.พระนคร มทร.กรุงเทพ ม.ศรีนครินทรวิโรฒ ม.ศิลปากร ม.เกษมบัณฑิต และ ม.ธุรกิจบัณฑิตย์ พัฒนาความร่วมมือด้านศิลปะร่วมสมัยสาขาออกแบบเครื่องแต่งกาย ส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสในการนำผ้าไทยมาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายเป็นระยะเวลา ปี ซึ่งมั่นใจว่าการพัฒนาผ้าซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติจะไม่หยุดนิ่ง แม้ว่าจะยังมีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อยู่ ซึ่งเราตั้งเป้าเพิ่มขีดความสามารถในการกระตุ้นเปิดตลาดผ้าไทยให้มีกำไรมากขึ้นทั้งในและต่างประเทศ และสร้างการยอมรับในเวทีโลกด้วย.

ราคาชีวิตของคนกอง

กิจกรรมเสวนาภาพยนตร์ โดยหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) วันพุธที่ 10 มีนาคม เวลา 14.00 น. จะเปิดพื้นที่ให้คนทำงานในกองถ่ายได้มาร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยนความเห็นเรื่อง “ราคาชีวิตของคนกอง” โดยมี **ยุวดี ไทยหิรัญ** ผู้จัดการกองถ่ายที่เริ่มทำงานในวงการภาพยนตร์ตั้งแต่อายุ 15 ปี ผ่านยุคหนัง 16 มม. มาจนถึงระบบสตูดิโอในยุค 35 มม. รวมไปถึงกองถ่ายละครโทรทัศน์, **ไมโนะ ฮาราคิ** ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์ที่มีประสบการณ์ทำงานในกองถ่ายทั้งภาพยนตร์ไทยและต่างประเทศ และ **ชาติชาย เกษนัส** คนทำหนังไทยร่วมสมัย ตัวแทนจากสมาคมผู้กำกับภาพยนตร์ไทยในการผลักดันนโยบายเกี่ยวกับค่าจ้าง ชั่วโมงการทำงาน และสวัสดิการต่างๆ ของคนทำงานในกองถ่าย เป็นวิทยากร ณ โรงหนังช้างแดง ชั้น 2 หอภาพยนตร์

คำว่า “คนกอง” นั้น หมายถึงคนทำงานในกองถ่ายหนัง ซึ่งว่ากันว่าคำคำนี้สร้างทั้งความภาคภูมิใจในวิชาชีพและความหวั่นใจต่อตัวคนกองเอง ความปลอดภัยในชีวิตคนกองกลายเป็นเครื่องหมายคำถามใหญ่ นับจากวันที่ **มิตร ชัยบัญชา** เสียชีวิตจากอุบัติเหตุตลิ่งตลิ่งบนโดเฮลิคอปเตอร์ในระหว่างการถ่ายหนังเรื่อง “อินทรีทอง” ในวันที่ 8 ตุลาคม 2513 โศกนาฏกรรมครั้งนั้นถือเป็นการเสียชีวิตขณะปฏิบัติหน้าที่ในกองถ่ายภาพยนตร์ที่น่าเศร้าและน่าตกใจที่สุด

กว่า 50 ปีหลังจากมิตรเสียชีวิต สวัสดิภาพในการทำงานของคนกองแทบไม่เปลี่ยนแปลงไป ในฐานะ “แรงงาน” ดูราวกับว่าผู้ปฏิบัติงานในกองถ่ายทั้งภาพยนตร์ ละคร ซีรีส์ มักจะไม่ถูกนับรวมในนิยามของแรงงานประเภทอื่นๆ แต่จะเข้าข่าย “ทำตาม

แบบแผน”ที่กองถ่ายแบบไทยๆ ทำกันมา” ทั้งชั่วโมงการทำงานที่ยาวกว่างานปกติ การคงกะหล่ำหล่ำค่า การไม่มีเวลาพักเพียงพอ ก่อนจะเริ่มถ่ายใหม่ การไม่มีค่าล่วงเวลา ฯลฯ

เหตุการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ยิ่งทำให้ปัญหาคอนกองดูหนักหน่วง เนื่องจากคนกองส่วนใหญ่เป็นอาชีพอิสระหรือฟรีแลนซ์ ที่สำคัญคือหลายคนไม่สามารถระบุอาชีพที่ชัดเจนเมื่อขอรับความช่วยเหลือจากรัฐ จนทำให้เสียโอกาสในการเข้าถึงเงินช่วยเหลือ เรื่อยไปถึงช่วงที่หนังเปิดกล้องได้อีกครั้ง มีการโหมถ่ายอย่างหนักหน่วงจนกลับไปเกิดปัญหาข้างต้นวนซ้ำมาอีก

การเสียชีวิตของมิตร ชัยบัญชา เป็นข่าวใหญ่ที่ยังส่งแรงกระเพื่อมมากกว่าครึ่งศตวรรษ แต่มีคนกองอีกจำนวนมากที่สูญเสียสุขภาพ ชีวิต หรือความเป็นอยู่ที่ดี และไม่ได้เป็นข่าวเพียงเพราะคนเหล่านี้เป็นคนตัวเล็กๆ ในจักรกลของอุตสาหกรรม **ผู้สนใจร่วมลงทะเบียนเพื่อเข้ารับฟังที่ <https://www.facebook.com/ThaiFilmArchivePage>**



สารพัน

เศรษฐกิจ สังคม

marrygun55@gmail.com

สืบสานศาสตร์พระราชา

บริษัท ทิพยประกันภัย จำกัด (มหาชน) ร่วมกับศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) มูลนิธิประเทศไทยใสสะอาด สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)



กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และมูลนิธิธรรมดี เชิญชวนครู-อาจารย์ทั่วประเทศ สมัครเข้าร่วมโครงการ “ทิพยสืบสาน รักษา ต่อยอด นวัตกรรมศาสตร์พระราชา ครั้งที่ 12” ต้นกำเนิดปลานิล จิตรลดา ท้องฟ้าสาน แลนด์มาร์คใหม่ เมืองสี่แคว สักการะเทพเจ้าเมืองปากน้ำโพ เรียนรู้วิถีเกษตรผสมผสาน มูลนิธิชัยพัฒนา นครสวรรค์ วันที่ 27-28 มีนาคม 2564 (2 วัน 1 คืน) โดยครู-อาจารย์ที่สนใจสมัคร เข้าร่วมโครงการ สามารถสมัครผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://bit.ly/3pmpM12> ตั้งแต่วันนี้ถึง 11 มีนาคม 2564 รับสมัครจำนวนจำกัด 30 คนเท่านั้น!! และประกาศ

ผลครู-อาจารย์ที่ผ่านการคัดเลือกทาง Facebook Fanpage: ตามรอยพระราชา-The King's Journey ในวันที่ 13 มีนาคม 2564 สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ คุณจารุกัญญา จารุกุมมิก โทร. 09-9397-5333 และคุณภาณุวัฒน์ สาสนัส โทร. 08-4953-8361